

predati svome stadu kao pokretnu, svjetlosnu i toplinsku energiju. Svećenik se ni pod kojim uvjetom ne smije zatvoriti ni Bogu ni čovjeku. Ni vječnosti ni vremenu. Nijednom problemu što ga pokreću ljudi i što ga objašnjava Bog. Bit će čovjek molitve i akcije, vlastitog i zajedničkog duhovnog elana, inteligentan i obziran, jednostavan i okretan, moderan i više nego moderan — vječan. Takova svećenika nije Saborska konstitucija o svećeničkom životu i radu »smislila«, nego ga je iz Božjega Srca preslikala! Bog nam je darovao primjer takova svećenika u svom vlastitom Sinu, našem Velikom Svećeniku. Dužnost je svakog svećenika da postane što potpunije svećenik u Srcu Onoga koji je, prema Tertulijanu, »Catholicus Patris Sacerdos«. Primiti u se sve od Boga, ne izgubivši pri tom ništa ljudsko — nije uvijek lako, ali je moguće. Sancti docent!

M. Š k v o r c

EGZEGEZA I DOGMATIKA U KATEHETSKOJ PROBLEMATICI*

Neka mi bude dozvoljeno iznijeti neke slutnje o tom: gdje bi se moglo tražiti rješenje problemu odnosâ suvremene egzegeze i biblijske kateheze, odnosâ koji se, konačno, svode na problem snošaja egzegeze i dogmatike.

Kateheta i katekumen trabaju se voditi sviješću da je Objava ipak misterij. Ako kateheta nastupa kao onaj koji je proniknuo do dna Božje tajne, stvara u katekumenu gnostički mentalitet, koji je Crkva osudila. Katekumen neće nipošto, držim, uskratiti povjerenja kateheti koji ne skriva granicu do koje se približio misteriju. Kao što Osobna Božja Riječ, koja je uzela ljudsko tijelo, unatoč objaviteljskoj svojoj pojavi, jest i ostaje misterijem, tako i pisana Božja riječ, koja je uzela literarno tijelo, usprkos svom objaviteljskom karakteru, jest i ostaje misterijem. Ni kateheta ni katekumen nemaju prava očekivati od egzegeze ono čega ona ne može dati: razjašnjenje sviju tajni Božje riječi. Niti se smije zamjerati Crkvi koja, snabdjevena povlasticom autentičnog tumačenja Objave, ne udovoljava svakoj biblijskoj znatiželji.

Treba, nadalje, da kateheta i katekumen jasno luče između vjere i teologije: s jedne strane vjere, koja je prvenstveno Božji dar, čovjekovo povjerenje i uvjerenje, i s druge strane teologije, koja je nastojanje uma i srca da produbi, koordinira i sistematizira ono što je vjerom primio, koja je, kako ono reče sv. Aurelije Augustin: »fides quaerens intellectum«. Treba da luče između vjere, koja, bez obzira na to što se zaodijeva u ruho pojedinih epoha, ostaje jednom i istom, i teologije koja se, istražujući blago Objave i primajući usluge ljudske misli, neprestano oblikuje, sve u znaku traganja, nalaženja, naslućivanja, čekanja i skromnog priznavanja svoje ograničenosti.

* Ovo je koreferat što ga je autor iznio na sastanku predavača katehetike u Salzburgu (25—28. XI 1965) kao prilog uz raspravu: Odnosi egzegeze i dogmatike ukoliko izbijaju na katehetskom području.

Možda bi dobro bilo da se katekumenima, kad dorastu da to shvate, pokažu istine ne samo u svjetlu vjere nego i u svjetlu teološke misli. Da im se — dakako sumorno — pokaže kako je izražena pojedina istina kroz Sv. Pismo, kako su Oci poimali tu biblijsku datost, kako su je konceptualizirali kršćanski mislioci, kako su kriva poimanja ponukala učiteljstvo Crkve da iznese neprevarljivi sud, ili opet, kako Crkva u raznolikosti teoloških mnjenja ne donosi katkada suda, dajući slobodu raspravljanju. Takva će kateheza biti naviještenje svete vjere ali i upoznavanje svete teologije. Takova je bila, uostalom, apostolska kateheza: nije li Pavlovo naviještanje natopljeno teološkom refleksijom? Nema dakle mjesta ekstremizmu u katehezi, odnosno ekskluzivizmu: ne samo i isključivo naviještanje, ne samo teološko tumačenje. Oboje! Valja umaknuti Skili i Haribdi kateheze: egzegetizmu, koji sjecka brojne pojedinoosti na račun biblijske teološke misli — i dogmatizmu, koji gomila konceptualne izraze i niže same definicije na račun biblijskih slika i svetopisamskih misli vodilja.

Egzegeza treba pružiti kateheti, preko njega i katekumenima, ne mnoštvo arheoloških i historijskih pojedinosti, nego im, ne zanemariivši ovih u granicama mjere, treba pružiti teološke misli vodilje cjelokupne Biblije. Na taj će se način pomalo upoznati teološka misao Biblije ne samo kroz potrebne fragmente nego kroz vodeće ideje, koje pulziraju u svim literarno heterogenim dijelovima Svete Zbirke. Dobit će u katehezi svoje mjesto stvarnost saveza što ga je Bog sklopio s ljudima — dominantna stvarnost starozavjetne Biblije, kao i stvarnost Kristove muke, uskrsnuća i slave u kojoj se kroz pashalno otajstvo i opet očituje novo sklapanje saveza — dominantna stvarnost novozavjetne Biblije.

Gledajući kroz prizmu katehetske problematike pitanje egzegeze i dogmatike, koje leži na dnu našeg raspravljanja, možda smijemo reći: most između egzegeze i dogmatike jest biblijska teologija; egzegeza treba biti teološkija, a dogmatika više biblijska. Tada će katehete, formirani kroz egzegezu i dogmatiku, lakše umaći opasnostima egzegetizma i dogmatizma objedinjujući egzegezu i dogmatiku u plodnu katehezu.

Ove slutnje, iako tetički izrečene, ne pretendiraju da budu nešto drugo nego slutnje.

Ivan Golub